

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/205/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6317200424
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2018:6317200424.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivica Hanuskovej a sudcov Mgr. Štefana Baláža a JUDr. Alexandra Mojša v právnej veci žalobcu POHOTOVOSTĚ, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, proti žalovanému T. T., nar. XX. XX. XXXX, bytom L. XXX/XX, XXX XX Z. nad V., v konaní o zaplatenie 112,04 EUR s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku okresného súdu Brezno č. k. 9Csp/13/2017-105 zo dňa 22. 03. 2018, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e** .
- II. Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a** .

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovanému zaplatenia zostatku na poplatku v sume 112,04 EUR, poplatku za upomienky 60,- EUR a zmluvnej pokuty 312,- EUR spolu s príslušenstvom titulom plnenia zo zmluvy o úvere.

2. Okresný súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia poukázal na to, že z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom bol uzatvorený záväzkovo - právny vzťah, na základe ktorého boli žalovanému poskytnuté finančné prostriedky, ktoré sa žalovaný zaviazal v splátkach vrátiť. Súd úverovú zmluvu uzavretú medzi žalobcom a žalovaným dňa 30. januára 2013 č. 600401347 (ďalej v texte „zmluva o úvere“) posúdil ako zmluvu spotrebiteľskú v zmysle ustanovení § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktorá zmluva bola pripravená na formulári bez možnosti žalovaného meniť obsah a text uvedenej zmluvy. Zároveň súd posúdil vzťah medzi stranami ako spotrebiteľský a aplikoval nielen ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujúce spotrebiteľské zmluvy (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka), ale i v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (ďalej v texte „zákon č. 129/2010 Z. z.“).

3. Pri posudzovaní nárokov žalobcu vo vzťahu žalovanému okresný súd zistil, že žaloba nie je dôvodná, nakoľko zmluva o úvere neobsahovala obligatórne náležitosti v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z. a to konkrétne v zmysle § 9 ods. 1 písm. i) tohto zákona. Po oboznámení sa s priemernými úrokovými mierami z úverov poskytnutých v eurách rezidentom eurozóny zverejnených na internetovej stránke Národnej banky Slovenska, a to v prípade úverov novoposkytnutých pre domácnosti ako spotrebiteľské úvery pri lehote zročnosti do jedného roka, zistil, že priemerná úroková sadzba v období uzavretia zmluvy medzi stranami predstavovala výšku 7,98 % ročne. Z uvedeného následne dospel k tomu, že úroková miera dohodnutá v predmetnej zmluve o úvere o poskytnutí spotrebiteľského úveru bola viac ako štvornásobne vyššia, teda v rozpore s ustanovením § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie

odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch.

4. Okresný súd navyše poukázal na tú skutočnosť, že medzi stranami dohodnutý tzv. administratívny poplatok, ktorý bol dohodnutý vo výške 293,10 EUR (predstavujúci údajné administratívne náklady za vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere spolu s bližšie nešpecifikovanou všetkou administratívou s tým spojenou), dosahoval takmer 50 % požičanej istiny. Tento poplatok spolu s dohodnutými úrokmi predstavoval celkové náklady 528,- EUR, v dôsledku čoho dosiahla RPMN úveru pred uzavretím dohody o splátkach 88 % a je zrejmé, že viac ako dvojnásobne prevyšovala priemernú RPMN v čase uzavretia úverovej zmluvy, ktorá v tom čase podľa vyššie údajov uvedených Národnou bankou Slovenska dosahovala 40,60 %.

5. Okresný súd zdôraznil, že aj keď v čase uzavretia zmluvy o úvere k 30. januáru 2013 výška odplaty resp. najvyššej prípustnej odplaty stanovenej podľa § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka nebola legislatívne určená tak, ako je v súčasnej dobe špecifikovaná v § 1 a § 1a nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, je zrejmé, že dohodnutá odplata za poskytnutý spotrebiteľský úver výrazne prevyšovala rámec, ktorý neskôr zákonodarca v uvedených ustanoveniach tohto nariadenia stanovil ako rámec prijateľnej odplaty pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi. Dohodnutá výška úrokov a výška administratívneho poplatku v základnej časti zmluvy o úvere bez toho, aby výška administratívneho poplatku bola bližšie zdôvodnená a odôvodnená nákladmi, ktoré mali údajne žalobcovi vzniknúť v súvislosti s uzavretím úverovej zmluvy, bola podľa okresného súdu dohodnutá v tak vysokej výške, že odporovala ustanoveniu § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka a súčasne dobrým mravom (§ 39 Občianskeho zákonníka).

6. Na záver okresný súd doplnil, že mu je z jeho rozhodovacej činnosti známe, že v úverových zmluvách žalobcu sa výška administratívneho poplatku odvíja od výšky úveru a v tomto spore pri úvere 600,- EUR činil poplatok 293,10 EUR. Poplatok, ktorý má pokryť náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, však nemôže byť ovplyvnený výškou úveru a to vedie k záveru o tom, že žalobca týmto pomerne sofistikovaným spôsobom sa snažil opticky vyvolať dojem nižšej úrokovej sadzby, aj keď v skutočnosti administratívny poplatok odvíjajúci sa od výšky úveru vo svojej podstate predstavuje úrok. Poplatok vo výške 293,10 EUR predstavuje takmer 50 % z úveru. Splätnosť úveru bola dohodnutá do roka, to znamená, že v skutočnosti úroková sadzba by predstavovala cez 50 % ročne, čo by niekoľkonásobne prevýšilo priemernú úrokovú sadzbu obdobných úverov v bankách. Išlo by nepochybne o dohodu o úrokoch v rozpore s dobrými mravmi, čo by spôsobovalo jej neplatnosť zo zákona s poukazom na § 39 a § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

7. Okresný súd preto dospel k záveru, že odplata veriteľa za poskytnutie finančných prostriedkov bola dohodnutá v tak neprímeranej výške, že podstatne prevyšovala odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch v danom období poskytnutia finančných prostriedkov žalovanému a súčasne odporovala dobrým mravom. Veriteľovi zabezpečovala do roka vrátenie nielen požičanej sumy, ale navyše sumy zodpovedajúcej až 88 % požičanej istiny, preto vzhľadom na túto výšku ju súd považoval za dohodnutú v rozpore s dobrými mravmi. V dôsledku tejto skutočnosti súd ustanovenia o výške úroku a o administratívnom poplatku, ktoré spolu tvorili odplatu veriteľa za plnenia, ktoré boli dohodnuté v rozpore s dobrými mravmi a navyše odporovali zákonu, konkrétne ustanoveniu § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, považoval za neplatné. Žalobca preto nemá nárok na zaplatenie neplatne dojednanej odplaty a nemôže si uplatňovať nároky z neplatne dohodnutých ustanovení zmluvy.

8. Pokiaľ si žalobca uplatnil poplatok za upomienky vo výške 60,- EUR, aj v tomto rozsahu žalobu zamietol. Žalobca do spisu doložil všeobecné podmienky poskytnutia úveru, kde je v bode 04 uvedené, že sa spotrebiteľ zaväzuje uhradiť veriteľovi za každú zaslanú upomienku čiastku 4,- EUR, avšak nedoložil žiaden relevantný listinný dôkaz preukazujúci doručenie aspoň jednej upomienky žalovanému, za ktorú si tento poplatok uplatňuje. Pokiaľ ide o uplatnenú zmluvnú pokutu vo výške 312,- EUR, túto považoval za pokutu, ktorá nebola dojednaná v súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka.

9. Okresný súd preto vzhľadom na všetky vyššie uvedené dôvody žalobu zamietol a o náhrade trov konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP.

10. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Má za to, že okresný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uplatnený nárok v podobe úroku vo výške 39,15 % ročne, ktorý bol dohodnutý v zmluve o úvere v bode 2 vzhľadom na povahu a podmienky úverového vzťahu, ako aj jeho zabezpečenie, považuje za primeraný a v súlade s dobrými mravmi, keďže v danom období podstatným spôsobom neprevyšoval výšku odplaty v obdobných prípadoch pri poskytovaní úverov inými nebankovými subjektmi pri tom istom druhu finančných produktov. Regulácia odplaty sa preto riadi len ustanovením § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, pričom u nebankových subjektov nemožno obvyklú výšku úroku odvodzovať od výšky úroku požadovaného bankami. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Vrchného súdu v Prahe sp. zn. 12CMo 95/2005. Poplatok za poskytnutie úveru nie je podľa neho neprimerane vysoký vzhľadom na skutočnosť, že aj on je nebankovým subjektom, ktorého riziko podnikania ako podnikateľské náklady sú rozdielne, teda vyššie oproti bankám. Navyiac uvedený poplatok dlžníkovi v čase uzatvorenia zmluvy vyhovoval, jeho výšku nenamietal.

11. Následne žalobca k otázke konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru poukázal na rozsudok Súdneho dvora z 09. 11. 2016 C-42/15.

12. Zdôraznil, že slovenské právo a slovenský zákonodarca poplatok za spracovanie zmluvy pripúšťa a v čase uzavretia zmluvy o úvere neexistoval a nebol účinný žiaden všeobecne záväzný právny predpis, podľa ktorého by bola stanovená maximálna prípustná výška úrokov za poskytnutie peňažných prostriedkov. Neprijateľnosť poplatku nie je možné podľa neho vyvodiť ani zo samotného zákona č. 129/2010 Z. z. a v súvislosti s prípustnosťou poplatku za náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy poukázal na novelu zákona č. 129/2010 Z. z. účinný do 10. 06. 2013. Odmietá, že by administratívny poplatok za administratívne náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tou spojenou bol neprijateľnou zmluvnou podmienkou. V tejto súvislosti poukázal na smernicu Rady 93/13/EHS zo dňa 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Argumentácia vychádzajúca zo znenia smernice je v celom rozsahu aplikovateľná aj na právny poriadok Slovenskej republiky, preto predmetom prieskumu nemôžu byť zmluvné dojednania týkajúce sa primeranosti ceny. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

13. Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že zmluvu uzavretú so žalobcom je nutné považovať za zmluvu spotrebiteľskú, keď mu na podpis bola predložená zmluva, ktorej podmienky nemal možnosť individuálne ovplyvniť. Poukázal na neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré sú v zmluve o úvere obsiahnuté v zmysle ustanovenia § 53 ods. 4 písm. k), r), t), v) a r) Občianskeho zákonníka a výslovne poukázal na to, že odplata za úver, ktorý mu bol poskytnutý vo výške 528,- EUR, ktorá je tvorená súčtom úroku vo výške 39,15 % ročne vo výške 234,90 EUR a poplatku vo výške 293,10 EUR a v zmluve je uvedená ročná úroková sadzba je 39,15 %, RPMN 89,88 %. I keď uznal, že v čase uzatvorenia zmluvy o úvere nebola výška odplaty regulovaná a civilnoprávna úžera nebola explicitne upravená, uvedené nič nemení na tom, že odplata dojednaná v zmysle zmluvy o úvere je neplatná pre rozpor s dobrými mravmi v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Samotná skutočnosť, že právna úprava explicitne nelimituje výšku poplatku neznamena, že žalobca je oprávnený požadovať jeho zaplatenie v ľubovoľnej výške. Z internetovej stránky Národnej banky Slovenska vyplýva, že v čase uzatvorenia zmluvy bola priemerná úroková sadzba vo výške 7,98 % ročne a priemerná RPMN vo výške 40,60 %. Z toho je zrejmé, že úrok dohodnutý medzi stranami sporu bol viac ako štvornásobkom tohto úroku. V rozpore s dobrými mravmi je aj výška RPMN, ktorá v skutočnosti dosahuje výšku 88 %, teda dvojnásobne prevyšuje priemernú RPMN, ktorá bola v čase uzatvorenia úverovej zmluvy na úrovni 40,60 %. Neprimerane dohodnuté úroky sú v rozpore s pravidlami správania sa a teda s dobrými mravmi, obdobne už súdy uvedené judikovali napr. v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1MCdo 1/2009 ale aj Krajského súdu Prešov sp. zn. 6C 126/2012, či Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co 3/2011 a pod..

14. K administratívne poplatku doplnil, že ide o poplatok, ktorý predstavuje 50 % požičanej sumy za vypracovanie, uzatvorenie zmluvy vrátane administratívnych úkonov, ale zo žiadneho zo zmluvných dojednaní nevyplýva, aké konkrétne služby či protiplnenia mu boli za uvedený poplatok poskytnuté. Neprimeranosť zdôraznil i poukazom na to, že banky za správu úveru inkasujú približne 3,- až 5,- EUR mesačne a za poskytnutie úveru 1 až 2 % z výšky poskytnutého úveru, pričom administratívny poplatok vo výške 341,10 EUR obchádza zákon, keďže svojimi dôsledkami sleduje zvýšenie odplaty za úver. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil v celom rozsahu ako vecne správny.

15. Žalobca v písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalovaného uviedol, že zákon č. 129/2010 Z. z. hovorí o bezúčelnosti a bezpoplatkovosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere v prípade RPMN, ktorá je uvedená nesprávne alebo absentuje. V zmluve o úvere v tomto prípade však bola dojednaná RPMN vo výške 88 % a bola vypočítaná v zmysle zákona, preto uvedená obligatórna náležitosť v zmluve neabsentuje. Zopakoval, že v čase uzavretia zmluvy neexistoval a nebol účinný žiadny všeobecne záväzný právny predpis, podľa ktorého by bola stanovená maximálna prípustná výška úrokov za poskytnutie peňažných prostriedkov. Nemožno sa dovolávať údajov výlučne od bánk, ak ustanovenie § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka výslovne konštatuje, že sa má prihliadať na obvykle požadovanú mieru úrokov na finančnom trhu, t. j. nielen bankami ale aj inými účastníkmi finančného trhu. Dohoda o úrokovej sadzbe nie je v rozpore s dobrými mravmi, dohodnutá výška príslušného poplatku nie je neprimeraná a nie je ani v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku.

16. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok - ďalej v texte „CSP“) prejednal odvolanie žalobcu a napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmal v medziach daných § 379 a § 380 CSP a bez nariadenia pojednávania v súlade s § 385 ods. 1 (a contrario) CSP rozsudok okresného súdu podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

17. Po preskúmaní veci odvolací súd konštatuje, že okresný súd vykonal dokazovanie vo veci v dostatočnom rozsahu, vykonané dôkazy správne vyhodnotil podľa § 191 ods. 1 CSP a svoje rozhodnutie aj náležite odôvodnil podľa § 220 ods. 2 CSP. Úvodom odvolací súd poukazuje na zodpovednosť žalobcu za obsahové vymedzenie svojho odvolania v spojitosti s nevyhnutnosťou odvolacieho súdu rešpektovať svoju viazanosť odvolacími dôvodmi.

18. Okresný súd založil svoje rozhodnutie na tom skutkovom a právnom závere, že nárok žalobcu na zaplatenie zostatku na poplatku v sume 112,04 EUR, poplatku za upomienky 60,- EUR a zmluvnej pokuty 312,- EUR spolu s príslušenstvom nie je dôvodný, nakoľko celková odplata veriteľa za poskytnutie finančných prostriedkov bola dohodnutá v tak neprimeranej výške, že podstatne prevyšuje odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch v danom období poskytnutia finančných prostriedkov žalovanému a súčasne odporuje dobrým mravom v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. S uvedeným právnym záverom okresného súdu sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje, ak z vykonaného dokazovania nepochybne vyplýva a uvedené nebolo spochybnené ani samotným žalobcom v odvolaní, že úroková miera dohodnutá v zmluve o úvere bola viac ako štvornásobne vyššia v porovnaní s priemernými úrokovými mierami úverov zverejnených na internetovej stránke Národnej banky Slovenska, a to u úverov novoposkytovaných pre domácnosti ako spotrebiteľské úvery pri lehote zročnosti do jedného roka, kde bola priemerná úroková sadzba v období uzavretia zmluvy medzi stranami vo výške 7,98 % ročne. Nešlo teda o úrokovú mieru zisťovanú výlučne len u bánk, ako to tvrdil žalobca, ale o úrokovú mieru obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Aj RPMN dojednaná v zmysle zmluvy o úvere predstavovala 88 %, pričom v zmysle vyššie uvedených údajov zverejnených na internetovej stránke v tom čase predstavovala RPMN v obdobných prípadoch výšku 40,60 %, teda išlo o RPMN dojednanú dvojnásobne vyššiu, ktorá podstatne prevyšovala odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch v danom období poskytnutia finančných prostriedkov žalovanému. Sám žalovaný navyše v odvolaní uznáva, že výška RPMN bola určená vo výške 88 %, ktorá výška aj bez ďalšieho zisťovania úrokových sadzieb na trhu spotrebiteľských úverov je odplatom, ktorá odporuje dobrým mravom ako aj zásadám poctivého obchodného styku, teda základným morálnym a etickým zásadám, na ktorých sa nie vždy úspešne snaží táto spoločnosť stáť. Odvolací súd sa teda stotožnil s právnym záverom okresného súdu, podľa ktorého ide o dojednanie odplaty v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, a preto je dojednanie o odplate neplatné.

19. Dobré mravy možno stotožniť so všeobecne spoločensky uznávanými zásadami konania v právnom styku (poctivosť, nezneužívame výkonu práv, nešíkanózny spôsob výkonu práva, rešpektovanie rovnosti účastníkov občianskoprávných vzťahov). Vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 137/2003 (Zo súdnej praxe č. 62/2004) Najvyšší súd SR uviedol, že za právny úkon priečiaci sa dobrým mravom v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka treba považovať úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi. Ústavný súd SR už v náleze z 28. februára 1995 sp. zn. PL. ÚS 10/95 (Zbierka zákonov SR, čiastka 20, číslo 51/1995), ktorým rozhodol o nesúlade ustanovenia § 13 vyhlášky ministerstva spravodlivosti č. 45/1964

Zb. s ustanovením § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka okrem iného uviedol, že aj keď sú úroky z pôžičky (§ 658 ods. 1 OZ) predmetom zmluvnej voľnosti medzi účastníkmi neznamená to, že možno dohodnúť úroky v akejkolvek výške. Dohoda o úrokoch musí byť v súlade s ustanovením § 39 OZ, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom. Závisí preto od rozhodnutia súdu, aby v konkrétnom prípade ustálil, či výška dohodnutých úrokov je alebo nie je v súlade s dobrými mravmi. Uvedený nálež je pritom plne aplikovateľný aj v prípade, ak je predmetom posudzovania výška zmluvne dohodnutej odplaty za poskytnutie úveru.

20. Ústavným súdom SR vyslovený názor korešponduje s tézou (používanou predovšetkým právnou vedou a teóriou), že zásada zmluvnej voľnosti v súkromnom práve nie je absolútna a nachádza svoje obmedzenie (z hľadiska obsahovej náplne právnych úkonov) napr. pri aplikácii korektívov rozporu s dobrými mravmi. Usmerňovanie zásady zmluvnej voľnosti prostredníctvom uvedených korektívov (ako aj pri zákonomnom zákaze) nepochybne prispieva k spoločenskej a právnej akceptácii zásady zmluvnej spravodlivosti v súkromnom práve.

21. Pokiaľ ide o primeranosť výšky zmluvných úrokov, odplaty za poskytnutie úveru - problematika dobrých mravov (na historickom národnom, ale aj európskom pozadí) úzko súvisí s doktrínou o neprípustnom, resp. neprimeranom znevýhodnení založenom právnym úkonom, tak typickou práve v prípade tradičnej „úžery“. Táto doktrína nadobudla v modernom práve váhu a význam a slúži určitým obmedzujúcim spôsobom k naplneniu zásady zmluvnej spravodlivosti.

22. Existencia ustanovenia § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka neobmedzuje súd z možnosti posudzovania výšky dojednanej odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru aj cez prizmu dobrých mravov. Nemožno totiž opomenúť, že dobré mravy sú pojmom inherentným s právnym poriadkom, nakoľko samotné dobré mravy len dopĺňajú písané normy pozitívneho práva o vyvážený a spravodlivý širší rámec založený na analýze oprávnených záujmov. Stoja na úrovni nepísaného práva, ktorého hlavné zložky predstavujú všeobecné právne zásady a všeobecne uznávané normy morálky. Systém pozitívneho práva je tak zabezpečený (všeobecnou) dimenziou spravodlivosti. V zmysle uvedeného sa aj na výšku odplaty za poskytovanie finančných prostriedkov je potrebné pozeráť nielen z hľadiska platnosti jej dojednaní v zmysle účinného zákonného ustanovenia § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, ale aj z hľadiska toho, či takto dojednaná odplata v podobe úrokov a poplatkov neodporuje všeobecnej predstave primeranosti za zachovania základných zásad, na ktorých je občianske právo postavené t. j. okrem iného i na zachovanie zásady equity. Pritom platí, že neprimerane vysoký úrok je nepochybne v rozpore s dobrými mravmi. Navyiac odvolací súd zdôrazňuje, že dobré mravy netvorí pevný a uzavretý normatívny systém, ale sú skôr merítkom etického hodnotenia konkrétnej situácie a jej súladu so všeobecne uznávanými pravidlami slušnosti a poctivého konania.

23. Aj keď v prípade tzv. nebankových subjektov možno pripustiť isté navýšenie úrokovej miery úveru oproti bankám a to najmä z dôvodu, že úvery poskytnutú aj menej bonitným klientom a musia počítať s vyššou mierou nesplácaných úverov, tak potom odplata vo výške 88 % je absolútne mimo akejkolvek rozumnej miery a súd takémuto dojednaniu nemôže poskytnúť ochranu. Dojednanú odplatu medzi účastníkmi zmluvy v prejednávanej veci vo výške 88 % ročne nie je možné charakterizovať inak ako úrok dojednaný v rozpore s dobrými mravmi, v dôsledku čoho okresný súd správne považoval zmluvu v časti odplaty za neplatnú v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka. Zmluvné dojednanie o administratívnom poplatku (293,10 EUR) navyiac nepochybne spôsobuje aj značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa, oprávňuje dodávateľa na neprimerane vysoké plnenie, ktoré je „skryté“, nielen v odplate spočívajúcej v platení dohodnutých úrokov, ale aj ako vedľajšie zmluvné cenové dojednanie (keďže cenovým dojednaním vo vzťahu k hlavnému predmetu plnenia je pri zmluve o úvere dojednanie o úroku), preto toto dojednanie podlieha prieskumu v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka a okresný súd správne poukázal na to, že dojednaná odplata v tomto prípade podstatne prevýšila najvyššiu prípustnú odplatu, ktorú možno od spotrebiteľa pri poskytnutí peňažných prostriedkov požadovať.

24. Argument žalobcu, že v čase uzavretia zmluvy zákon nestanovil maximálne možnú prípustnú výšku odplaty, nemožno prijať, nakoľko Najvyšší súd SR, ale aj Najvyšší súd ČR uzavreli, že nie každá dohoda o úrokoch pri úvere je akceptovateľná (porovnaj uznesenie NS SR sp. zn. 1MCdo 1/09, rozsudok NS ČR sp. zn. 21Cdo 1484/2004). Najvyšší súd dospel k záveru o rozpore neprimeranej ceny úveru bez ohľadu na to, či dlžník peniaze prevzal alebo rozhodoval sa dobrovoľne. Odvolací súd

nemá dôvod na odklon od uvedenej judikatúry najvyššieho súdu. „Nemohou byť žiadne pochybnosti o tom, že nepřiměřene vysoké úroky zjednané při peněžité půjčce jsou považovány za odporující obecně uznávaným pravidlům chování“ (NS ČR sp. zn. 21Cdo 1484/2004). Tak nepřiměřená odplata za úver ohrozuje najmä sociálne slabšie obyvateľstvo a úverový právny úkon za takéto úžerné protiplnenie je ťažko možné podrobiť moderácii. Z celospoločenského hľadiska sú takéto úverové praktiky nebezpečné v súvislosti s nepřiměřaným úverovým zaťažovaním obyvateľstva.

25. Administratívny poplatok, ktorý bol dohodnutý vo výške 293,10 EUR (predstavujúci údajné administratívne náklady za vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere spolu s bližšie nešpecifikovanou všetkou administratívou s tým spojenou), dosahoval takmer 50 % požičanej istiny. Tento poplatok spolu s dohodnutými úrokmi predstavoval celkové náklady 528,- EUR, v dôsledku čoho dosiahla RPMN úveru pred uzavretím dohody o splátkach 88 % a je zrejmé, že viac ako dvojnásobne prevyšovala priemernú RPMN v čase uzavretia úverovej zmluvy, ktorá v tom čase podľa vyššie údajov uvedených Národnou bankou Slovenska dosahovala 40,60 %. Ide o poplatok, ktorý predstavuje 50 % požičanej sumy za vypracovanie, uzatvorenie zmluvy vrátane administratívnych úkonov, ale zo žiadneho zo zmluvných dojednaní nevyplýva, aké konkrétne služby či protiplnenia mu boli za uvedený poplatok poskytnuté. Přiměřanosť je zrejmalá, ak napr. banky za správu úveru inkasujú približne 3,- až 5,- EUR mesačne a za poskytnutie úveru 1 až 2 % z výšky poskytnutého úveru. Naviac administratívny poplatok vo výške 341,10 EUR svojimi dôsledkami sleduje len zvýšenie odplaty za úver, bez toho, aby bol zahrnutý do celkových nákladov úveru.

26. Zo stretu autonómie vôle a z idey rovnosti potom vyplýva ochrana slabšej zmluvnej strany a to s cieľom dosiahnutia vyváženej pozície, teda spravodlivosti, ekvity, či rovnováhy zúčastnených záujmov. Vo vzťahoch, v ktorých vystupujú strany, ktorých pozície sú značne nerovnovážne (napr. vzťahu podnikateľa so spotrebiteľom), sa nemožno uspokojiť s tým, že obom stranám budú poskytnuté rovnaké právne prostriedky, teda formálna rovnosť, lebo v skutočnosti nerovnosť prostriedkov pri vzniku vzťahu spôsobuje i nerovnosť vo výsledku samotnom. Riešenie tejto situácie je potom možné vidieť v nerovnovážnej úprave subjektívnych práv a povinností účastníkov súkromnoprávneho vzťahu tým, že slabšej zmluvnej strane (typicky spotrebiteľovi) je priznaných viac práv a silnejšej zmluvnej strane (dodávateľovi) je uložených viac povinností. Účelom danej právnej úpravy je teda snaha o dosiahnutie skutočnej rovnováhy tým, že budú právne vyrovnané východiskové ekonomické informačné a iné rozdiely, ktoré medzi stranami panujú, inak povedané, aby bolo možné rovnosť dosiahnuť, je nutné nerovnosť východziech pozícií korigovať zákonnou úpravou práv a povinností. Okrem uvedenej úpravy práv a povinností možno navyše od dodávateľa vyžadovať, aby sa vo vzťahu k spotrebiteľovi choval vo všeobecnosti poctivo. Pokiaľ týmto spôsobom dodávateľ nepostupuje, spreneverí sa dôvere druhého účastníka zmluvného vzťahu v poctivosť jednanja dodávateľa a takémuto nepoctivému jednaniu nemožno poskytnúť právnu ochranu (porovnaj napr. § 265 Obchodného zákonníka, § 3 Občianskeho zákonníka alebo § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa). V praxi sa zásada poctivosti prejavuje okrem iného i tým, že text spotrebiteľskej zmluvy, obzvlášť, ak sa jedná o zmluvu formulárovú, má byť pre priemerného spotrebiteľa dostatočne čitateľný, prehľadný, logicky usporiadaný. Napr. zmluvné dojednania musia mať dostatočnú veľkosť písma, nesmú byť vo výrazne menšej veľkosti než okolitý text a nesmú byť umiestnené v oddieloch, ktoré vzbudzujú dojem nepodstatného charakteru. Uvedená zásada poctivosti dopadá i na aplikáciu všeobecných obchodných podmienok. Ako už bolo uvedené vyššie i v spotrebiteľských zmluvách je možné všeobecné obchodné podmienky - zmluvné dojednania uplatniť, pričom nemusia byť osobitne podpísané, avšak ich aplikácia má nielen formálne obmedzenia, o ktorých už odvolací súd pojednával, ale i obsahové obmedzenia. Obchodné podmienky, či zmluvné dojednania v spotrebiteľských zmluvách majú slúžiť najmä k tomu, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy uvádzať dojednania technického či vysvetľujúceho charakteru. Naopak, nesmú slúžiť k tomu, aby do nich dodávateľ v často nepřehľadnej zložite formulovanej a malým písmom písanej skryl dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa najpravdepodobnejšie uniknú. Pokiaľ tak napriek tomu dodávateľ urobí, nepočína si v právnom vzťahu so spotrebiteľom poctivo a takémuto konaniu dodávateľa nie je možné priznať právnu ochranu.

27. Odvolací súd uznáva, že zmluva o úvere zákonom predpokladanú náležitosť (§ 9 ods. 1 písm. i) zákona č. 129/2010 Z. z.) obsahovala, teda nemožno mať za to, že úver je možné považovať za bezúročný a bez poplatkov. Napriek tomu rozhodnutie založené na závere o neplatnom dojednaní odplaty za poskytnutý úver, je bez pochyb vecne správne, ak odplata za poskytnutý úver bola dojednaná v rozpore s dobrými mravmi. Odvolacie dôvody zo strany žalobcu preto neboli dôvodné. Žalobca v

odvolaní neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktoré by mali vplyv na vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia a ani ju svojimi tvrdeniami nespochybnil.

28. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny, vrátane výroku o náhrade trov konania, keď okresný súd priznal náhradu trov konania strane sporu, ktorá mala v konaní plný úspech. Uvedené odvolací súd uvádza napriek tomu, že konkrétnymi dôvodmi rozhodnutie o náhrade trov konania nebolo odvolaním napadnuté, ide však o závislý výrok.

29. Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo strany, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV ÚS 252/04). Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bola strana pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi (I ÚS 50/04). Navyše do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, nepatrí ani právo strany vyjadrovať s k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktoré predkladá strana (II ÚS 3/97, II ÚS 251/03).

30. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalovaný bol v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešný, preto mu vznikol nárok na náhradu trov konania. Žalovanému však v odvolacom konaní trovy odvolacieho konania, ktoré by boli preukázané odôvodnené a ktoré by predstavovali účelne vynaložené výdavky (§ 251 CSP), nevznikli. Ak strane podľa obsahu spisu v konaní žiadne trovy nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov Civilného sporového poriadku, zakotvujúcim procesnú ekonomiu, rozhodnúť priamo tak, že sa jej nárok na náhradu trov konania nepriznáva. (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2018 sp. zn. 7 Cdo 14/2018).

31. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.
Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).